

NIZOZEMŠČINA

(bere dr. Anita Srebnik)

Multatuli: *Max Havelaar of de koffieveilingen der Nederlandsche Handelmaatschappij*

En ik zeg u dat ik vreugde voel in myn hart, nu ik hier u allen vergaderd zie, luisterende naar de woorden van mynen mond.

Ik weet dat er onder ulieden zyn, die uitsteken in kennis en in braafheid van hart: ik hoop myn kennis door de uwe te vermeerderen, want zy is niet zoo groot als ik wenschte. En ik heb wel de braafheid lief, maar dikwyls bespeur ik dat er in myn gemoed fouten zyn, die de braafheid overschaduwden en daaraan den groei benemen: gy allen weet hoe de groote boom den kleinen verdringt en doodt. Daarom zal ik letten op degenen onder u, die uitstekend zyn in deugd, om te trachten beter te worden dan ik ben.

Ik groet u allen zeer.

Toen de Gouverneur-generaal my gelastte tot u te gaan om adsistent-resident te zyn in deze afdeeling, was myn hart verheugd. Het kan u bekend zyn dat ik nooit Bantan-Kidoel had betreden. Ik liet my dus geschriften geven, die over uwe afdeeling handelen, en heb gezien dat er veel goeds is in Bantan-Kidoel. Uw volk bezit rystvelden in de dalen, en er zyn rystvelden op de bergen. En ge wenscht in vrede te leven, en ge begeert niet te wonen in de landstreken die bewoond worden door anderen. Ja, ik weet dat er veel goeds is in Bantan-Kidoel!

Maar niet hierom alleen was myn hart verheugd. Want ook in andere streken zou ik veel goeds gevonden hebben.

Doch ik ontwaarde dat uwe bevolking arm is, en hierover was ik blyde in het binnenste myner ziel.

Want ik weet dat Allah den arme liefheeft, en dat Hy rykdom geeft aan wien hy beproeven wil. Maar tot de armen zendt Hy wie zyn woord spreekt, opdat zy zich oprichten in hun ellende.

Geeft Hy niet regen waar de halm verdort, en een dauwdrup in den bloemkelk die dorst heeft?

En is het niet schoon, te worden uitgezonden om de vermoeiden te zoeken, die achterbleven na den arbeid en neerzonken langs den weg, daar hun knieën niet sterk meer waren om optegaan naar de plaats van het loon? Zou ik niet verheugd wezen de hand te mogen reiken aan wie in de groeve viel, en een staf te geven aan wien de bergen beklimt? Zou niet myn hart opspringen als het ziet gekozen te zyn onder velen, om van klagen een gebed te maken en dankzegging van gewezen?

Ja, ik ben zeer blyde geroepen te zyn in Bantan-Kidoel!

Multatuli: Maks Havelaar ali Nizozemska trgovska družba prodaja na dražbi kavo

In povem vam, da je veselje v mojem srcu, ko vas vidim tu vse zbrane, kako željno prisluškujete besedam iz mojih ust.

Vem, da so tule med vami nekateri, ki se odlikujejo po svojem znanju in svojem vrlem srcu: upam, da bom svoje znanje pomnožil z vašim, kajti moje ni tolikšno, kakor bi si želel. In res je pač, da ljubim vrlo srce, toda često opažam, da so v mojem srcu pomanjkljivosti, ki zasenčujejo vrline in jim jemljejo veselo rast ... saj vi vsi veste, kako veliko drevo izpodrinja malo in kako ga umori. Zato se bom oziral po tistih med vami, ki se odlikujejo po svoji kreposti, da bi poskušal biti boljši, kakor sem.

Najlepše pozdravljam vas vse.

Ko mi je generalni guverner ukazal, naj grem k vam, da bom asistent-rezident v tej pokrajini, tedaj se je moje srce zelo razveselilo. Saj vam je najbrž pač znano, da moja noga še nikoli prej ni stopila v Bantam-Kidul. Dal sem si prinesiti pisma, ki govore o vaši pokrajini, in videl sem, da je mnogo dobrega v Bantam-Kidulu. Vaše ljudstvo ima riževa polja v dolinah in riževa polja so v gorah. In živeti želite v miru in ne muči vas pohlep, da bi stanovali v pokrajinah, v katerih bivajo drugi. Da, vem, da je mnogo dobrega v Bantam-Kidulu.

Toda ni bilo samo zato moje srce veselo. Kajti tudi v drugih deželah bi našel mnogo dobrega.

Ali opazil sem, da je vaše prebivalstvo revno, in zaradi tega sem bil vesel v najglobljih globinah svoje duše.

Kajti vem, da Allah ljubi bednega in da daje bogastvo temu, ki ga hoče preizkusiti. Toda k revežem pošilja tistega, ki govori njegovo besedo, da bi bili pogumni v svoji bedi.

Ne daje li dežja, kjer bilka vene, in kapljo rose v cvetno čašo, ki jo žeja?

In ali ni lepo, če te pošilja, da bi poiskal utrujene, ki so zaostali po delu ali so se zgrudili na poti, ker njihova kolena niso bila več dovolj močna, da bi jih nosila na kraj plačila? Ali naj bi ne bil vesel, da smem ponuditi roko temu, ki je padel v jamo, in dati palico temu, ki gre v goro? Ali naj bi moje srce ne poskakovalo od veselja, ko vidi, da je izbrano med mnogimi, da bi iz tožbâ delalo molitev in zahvalo iz joka?

Da, iz dna srca sem vesel, da sem bil poklican v Bantam-Kidul!

Prevedel Mirko Košir (Ljubljana: Hram, 1939).